

bliver Kontrakten betydningsløs. Jeg skal endelig tillade mig at nævne § 17. Der forekommer det mig, at det ærede Medlem, ligesom ogsaa andre ærede Medlemmer, der have anset over Bestemmelserne i denne Paragraf, har overset et meget væsentligt Punkt. Der staar nemlig i Paragrafen „efter en Undersøgelse af Forholdene afgiver en Erklæring om, at Jæregne ved Lærlingekontraktens Indgaaelse usfordulete Omstændigheder gjøre en Forandring i den trufne Bestemmelse om Lærlinges Uddannelse ønskelig.“ Jeg maa rigtignok bede, om man vil lægge ganske særlig Vægt paa Ordet ønskelig. Det, der forlanges, er jo ikke, at der skal føres Bevis for, at Ophævelsen af Kontrakten maatte er nødvendig, men hvad der forlanges i Paragrafen er, at det skal godtgjøres med rimeligt Bevis, at det er ønskeligt for Lærlingen at blive løst fra Lærlingeforholdet. At Lærlingen bliver løst fra Lærlingeforholdet, hvis det viser sig, at han ikke er egnet til at oplæres i den paa-gjældende Profession, er en given Ting, og at Familiebegivenheder og andre Begivenheder kunne gjøre det ønskeligt, er ogsaa en given Ting. Det ærede Medlem ankede over, at det sker ved en Dyrighedsbestemmelse; jeg vil gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at der ved har man sikret sig en hurtig Afgjørelse, og et Skjøn vil vel ikke være vanskeligt. Om det vil være rigtigt at indrette store Kammer til Afgjørelsen af den Slags Forhold, anser jeg for meget tvivlsomt; men det er jo Noget, vi kunne tale nærmere om. I og for sig tror jeg imidlertid at kunne paastaa, at som Bestemmelsen er affattet her, vil det ikke være vanskeligt for Lærlingen at blive løst fra Forholdet, naar der derfor kan anføres en rimelig Grund.

S. Solm: Hvis den ærede Minister har opfattet min Udtalelse for saaledes, at jeg skulde have villet foreslaa, at vi skulde gaa i Retning af Gjenindsførelsen af Laugsvæsenet, maa det bero paa en Misforstaaelse. Min Udtalelse var kun den, at det ikke gaar an at lægge Laugsvæsenets Tvang paa Lærlingen, naar man ikke samtidig lægger Laugsvæsenets Forpligtelser paa Mesteren, mit principielle Standpunkt er det, at jeg tror, man gjør rettest i ikke at give en Lov om dette Forhold, i hvert Fald ikke en saa omfattende Lov som denne. Enkelte Bestemmelser kunne maatte være gavnlige til at bøde paa en eller anden Ulempe, men en almindelig Lov om Ordningen af Lærlingeforholdet tror jeg, for mit Vedkommende, ikke vil være heldig. Jeg skal sige hvorfor. Jeg tror, at Lærlingeforholdet er et af de

Forhold fra Fortiden, der har havt fuld Berettigelse under tidligere Samfundsforhold, men som ganske sikkert efterhaanden vil forsvinde i den Stikkelse, hvori vi nu har det. Jeg tror, at hele Udviklingen gaar i Retning af en anden Ordning af disse Forhold, og derfor tror jeg ikke, det er muligt, at vi ved Lov eller Bestemmelser ville kunne standse den Udvikling, der nu er i Gang. Vi kunne snarere, naar vi give altsor strenge og bindende Bestemmelser om dette Forhold, komme til at fremstjynde Udviklingen i Retning af løse Medhjælpsforhold paa Omraader, hvor de ikke naturligen ville komme. Jeg tror, at man kan lade denne Udvikling foregaa temmelig rolig, idet de Mestre, der se deres Forbøl ved at beholde Lærlingeforholdet, ville blive ved at beholde det, saalænge det passer dem, medens derimod de Mestre, der under Hensyn til hele deres Sag- og Virksomhed ikke se deres Regning derved, ville bruge løse Medhjælpere og ikke Lærlinge, hvilket de jo heller ikke skulle være tvungne til efter Forslaget her. Naar man dertil vil sige, er det da Meningen, at Staten slet Intet skal gjøre lige overfor den Udvikling, som foregaa, og hvori der rummes en stor Fare, idet den kan føre til, at det maatte blive umuligt at faae unge Mennesker uddannede til Haandværkere, vil jeg sige, nei, det er ikke Meningen, at Staten skal holde sig udenfor Forholdet, men jeg tror ikke, at Staten skal sørge for at holde en gammel Institution som Lærlingeforholdet vedlige, naar den ganske naturlig maa dø. Hvad jeg tror, er, at Staten maa finde nye Former for at hjælpe paa de Ulemper, der komme frem. Jeg vil ikke sige, at jeg selv har gjenmentent dette Forhold, men det staar for mig saaledes, at Udviklingen maa gaa i Retning af, at Haandværkerens Uddannelse bliver saa at sige mere skolemæssig, og at Staten maa komme dem, der sætte sig til Opgave at uddanne unge Mennesker i deres Sag, til Hjælp. Naar efterhaanden en Forretningsmand ser, at det ikke svarer Regning at holde Lærlinge, holder han løse Medhjælper, og for nu at faae unge Mennesker uddannede forsværligt, antager jeg, at der maa opstaa Institutioner, der gjøre sig det til Opgave at sørge for en fagmæssig Uddannelse, ikke blot som nu i tekniske Skoler, men maatte ligesom i Haandværksskoler. Naar noget Saadant ganske naturligt kommer frem, mener jeg, at Staten skal træde til og støtte en saadan Virksomhed. Der igjennem tror jeg, at vi i Virkeligheden ville hjælpe paa den haandværksmæssige Uddannelse, medens vi derimod ville narre os selv, naar vi tro, at vi ved et Forslag som dette ville være i